

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid
t.a.v. Staatssecretaris J. Klijnsma

Ministerie van Veiligheid en Justitie
T.a.v. Minister G.A. van der Steur

via

[https://www.internetconsultatie.nl/wet vereen-
voudiging beslagvrije voet](https://www.internetconsultatie.nl/wet_vereen-
voudiging_beslagvrije_voet)

Utrecht, 15 augustus 2016

Ref.nr: 236.2016/JCMdK-JO

Betreft: Reactie op wetsvoorstel Wet vereenvoudiging beslagvrije voet

Geachte mevrouw Klijnsma en heer Van der Steur,

Op 5 juli 2016 heeft u door middel van consultatie belanghebbenden opgeroepen om te reageren op het wetsvoorstel Wet vereenvoudiging beslagvrije voet. Met deze brief reageren wij op het wetsvoorstel zoals dit nu voorligt.

In april van dit jaar heeft de NVVK samen met VNG, Divosa en Sociaal Werk Nederland het pamflet 'Naar een betere aanpak van schulden en armoede' aangeboden aan de vaste Kamercommissie van SZW. Dit pamflet bevat een handreiking met concrete voorstellen voor een effectievere aanpak van schulden en armoede. Hierin is onder andere de oproep gedaan om de berekening van de beslagvrije voet te vereenvoudigen. Daar wordt met dit wetsvoorstel invulling aan gegeven en dat is een forse stap in de juiste richting.

In het pamflet wordt ook opgeroepen om preferenties en bijzondere incassobevoegdheden van overheden en andere publieke instellingen op te heffen. Over de bijzondere incassobevoegdheden wordt in de Memorie van Toelichting bij dit wetsvoorstel in de inleiding geschreven dat onderzoek uitwijst dat een aanpassing van de regelgeving, hieromtrent, vooralsnog niet nodig lijkt te zijn. Verderop, in paragraaf 4.3 op pagina 28 wordt gemeld dat het niet de bedoeling is om (bijzondere) incassobevoegdheden af te schaffen. Gezien onze eerdere oproep betreft de NVVK dit standpunt van de ministeries. Wij pleiten er voor om dit standpunt te herzien, zodat een effectieve aanpak van schulden en armoede nog beter wordt gewaarborgd.

In de bijlage vindt u onze inhoudelijke reactie op de tekst van het wetsvoorstel. Uiteraard zijn wij bereid onze opmerkingen en adviezen nader toe te lichten.

Deze reactie mag openbaar worden gemaakt.

Met vriendelijke groet,

Joke de Kock
Voorzitter NVVK

Reactie NVVK op wetsvoorstel Wet vereenvoudiging beslagvrije voet

Inleiding

Diverse onderzoeken hebben aangetoond dat de berekening van de beslagvrije voet (bv), en de uitvoering van beslaglegging, voor veel extra financiële problemen kan zorgen bij schuldenaren. Met het onderhavige wetsvoorstel wordt behalve een vereenvoudiging van de berekening, ook een aanpassing van het proces voorgesteld, om samenloop van beslagen zoveel mogelijk tegen te gaan.

In zijn algemeenheid vindt de NVVK dat dit wetsvoorstel een behoorlijke verbetering betreft ten opzichte van de huidige situatie. Het feit dat er minder gegevens nodig zijn om tot een correcte berekening te komen, waarbij de beslaglegger ook nog eens minder afhankelijk is van de schuldenaar voor het verkrijgen van die gegevens, zal bijdragen aan het terugdringen van te hoge invordering bij mensen met schulden. Ook betere waarborgen om samenloop van beslagen te voorkomen draagt daaraan bij.

De NVVK verwacht dat de vereenvoudigde beslagvrije voet voor de meeste beslagenen een realistisch bedrag zal opleveren. Desondanks is het van belang aandacht te hebben voor aan de ene kant de bv bij lagere inkomens en aan de andere kant de bv bij hogere inkomens. Aan beide kanten kunnen situaties voorkomen die onbedoeld en onwenselijk zijn.

Wij voorzien enkele problemen als het voorliggende wetsvoorstel zonder wijzigingen wordt ingevoerd. Daarom beschrijven wij in de volgende tekst de volgens ons noodzakelijke aanpassingen van het wetsvoorstel, met daarnaast een aantal wenselijke aanpassingen. Ook benoemen wij een paar aandachtspunten waaraan geen directe adviezen zijn verbonden.

Noodzakelijke aanpassingen wetsvoorstel

1. Toegang tot polisadministratie voor andere partijen

In de minnelijke schuldhulpverlening en de wettelijke schuldsaneringsregeling (Wsn) is de bv de basis om de afloscapaciteit van een schuldenaar te berekenen. Om over de juiste gegevens te beschikken zou toegang tot de polisadministratie voor schuldhulpverleners en bewindvoerders Wsn uiterst nuttig zijn. Als dit niet mogelijk is, dan zou er een (eenvoudig) instrument beschikbaar moeten komen om het netto-inkomen te kunnen omrekenen naar belastbaar inkomen.

Advies NVVK

Geef schuldhulpverleners en bewindvoerders Wsn de mogelijkheid om over dezelfde gegevens te kunnen beschikken als deurwaarders.

2. Beslagvrije voet voor bankbeslag en overheidsvorderingen is niet geregeld

In het huidige voorstel is niets opgenomen over bankbeslag en overheidsvorderingen. Er wordt niet geregeld dat bij bankbeslag ook de beslagvrije voet gerespecteerd moet worden, terwijl door diverse organisaties – onder andere de KBvG in haar pre-advies – is aangegeven dat dit zeer wenselijk is. Zonder meer beslag leggen op het saldo van de bankrekening, terwijl er bijvoorbeeld net salaris is gestort, zorgt bijna altijd voor een onoverkomelijk gat in de begroting van de schuldenaar met alle negatieve gevolgen van dien. Ditzelfde geldt voor overheidsvorderingen.

Overigens wordt de 'bank' wel genoemd in bijlage 4, in de lijst met incasso-instrumenten van organisaties waarop deze wetswijziging invloed heeft. In het licht van voorgaande alinea begrijpen wij deze vermelding niet.

Advies NVVK

Zorg er voor dat de beslagvrije voet ook geldt voor bankbeslag.

3. 5% maatregel van artikel 475da lid 4

Wij adviseren hier een maximale termijn aan te verbinden van drie jaar. Dit versterkt de stimulans voor schuldeisers om geen onnodig beslag te laten leggen (kosten kunnen dan niet altijd worden terugverdiend). De termijn van drie jaar zou bij beslag, anders dan bij minnelijke schuldregeling, per beslag/schuld kunnen gelden en niet per schuldenaar, zodat ook de schuldenaar belang houdt bij het voorkomen van nieuwe schulden en bij het zoeken naar een totaaloplossing voor alle schulden via minnelijk of wettelijk traject.

Advies NVVK

Verbindt een termijn van 3 jaar aan artikel 475da lid 4.

Wenselijke aanpassingen wetsvoorstel

4. Maximaal 6 maanden verhoging bvv in verband met hoge woonkosten is niet realistisch

Via artikel 475da lid 5 krijgen mensen die hoge woonkosten hebben de mogelijkheid om voor maximaal 6 maanden een verhoging van de bvv te vragen. De bedoeling is dat de schuldenaar in die 6 maanden de tering naar de nering zet, en er voor zorgt dat zijn woonkosten lager worden. Maar hoe realistisch is het om van mensen te verwachten dat ze binnen een half jaar iets aan hun woonlasten hebben kunnen doen? Hypotheekverstrekkers zijn niet zo welwillend, en als de woning verkocht moet worden, dan is dat ook niet zomaar geregeld. Bovendien is dat een nogal vergaande maatregel. En als er een goedkopere huurwoning moet worden gevonden, dan is het in veel regio's in Nederland niet reëel om te denken dat dit binnen een half jaar lukt.

Als een schuldenaar er alles aan heeft gedaan om zijn woonlasten te verlagen, maar dit is niet binnen 6 maanden gelukt, dan zou hij de mogelijkheid moeten krijgen om een verlenging van de termijn te verzoeken bij de deurwaarder.

Advies NVVK

Maak van de maximale termijn van 6 maanden een termijn in eerste instantie, met een mogelijkheid tot verlenging als de schuldenaar kan aantonen dat hij maximale inspanning heeft verricht om de woonlasten te verlagen.

5. Partner niet laten opdraaien voor schulden

In artikel 475da lid 5 wordt aangegeven dat een verzoek om de bvv tijdelijk te verhogen in verband met hoge woonkosten alleen wordt gehonoreerd als de niet beslagen inkomsten van een eventuele partner deze kosten niet kunnen dragen. Op deze manier worden naar onze mening schulden indirect verhaald op de partner waarmee (wellicht bewust) geen gemeenschap van goederen bestaat. Dit lijkt niet rechtvaardig: dan heb je als partners besloten niet aansprakelijk te zijn voor elkaars schulden, maar moet je op deze manier toch afbetalen aan die schulden. Waarbij ook nog het risico bestaat dat er bij de partner (problematische) schulden ontstaan. Want hoe wordt beoordeeld of het inkomen van de partner voldoende is? Er is tenslotte alleen maar inzage in het inkomen, niet in de verplichtingen van de partner.

Advies NVVK

Schrap de laatste volzin in artikel 475da lid 5 en neem in dit artikel op dat als er sprake is van een partner met inkomen, de woonlasten naar rato van het inkomen zullen worden verdeeld. En als dan de woonkosten voor de schuldenaar nog steeds meer dan 10% hoger zijn dan de rekenhuur, kan om een verhoging van de bvv gevraagd worden.

6. Eigen bijdrage privégebruik beschikbaar gestelde vervoermiddelen niet snel aan te passen

In artikel 475db sub d wordt geregeld dat een eigen bijdrage voor privégebruik van ter beschikking gestelde vervoermiddelen in mindering gebracht wordt op de bv van de schuldenaar heeft nagelaten om de inhouding zo spoedig mogelijk te doen eindigen. Dit is op zich logisch. Maar met name het laatste deel van de volzin is voor discussie, want wat is 'zo spoedig mogelijk'? Is dit zodra er beslag gelegd wordt, of al eerder, als de schuld(en) zijn ontstaan? En stel dat de eigen bijdrage bij de werkgever stopgezet wordt, dan zal de bijtelling in eerste instantie hoger worden. Het is tenslotte alleen maar per januari van een jaar mogelijk om bij de Belastingdienst privégebruik op nihil te stellen en bijtelling te voorkomen.

Advies NVVK

Pas artikel 475db sub d zodanig aan dat er weinig ruimte is voor interpretatie en zorg dat de fiscale regelgeving met betrekking tot privégebruik hierin weerspiegeld wordt.

7. Beroep op kantonrechter bij schrijnende gevallen te hoge drempel

In artikel 475fa is een hardheidsclausule opgenomen: als er sprake is van kennelijk onevenredige hardheid kan een beroep worden gedaan op de kantonrechter om de bv te verhogen. Veel mensen ervaren een (hoge) drempel om naar de rechter te stappen. Waarom wordt deze bevoegdheid niet in eerste instantie gegeven aan de deurwaarder? Deze kan ook een afweging maken (voor of met de opdrachtgever) of er sprake is van kennelijk onevenredige hardheid. Wij vinden in het wetsvoorstel geen bepalingen die de deurwaarder deze ruimte geven. Als dit niet leidt tot aanpassing dan kan de schuldenaar in tweede instantie naar de rechter. Bovendien voorkomt dit onnodige kosten en extra belasting voor de rechtspraak.

Advies NVVK

Geef de deurwaarder de bevoegdheid om een beroep op onevenredige hardheid te beoordelen en om, indien nodig, af te wijken van de geldende regels. Waarbij deze afwijkende bv ook geldt voor latere beslagleggers.

8. Pas reactietermijn verzoek herziening bv aan naar 8 weken

In artikel 475i lid 3 krijgt de schuldenaar 2 weken om een verzoek herziening bv te doen (4 weken als de schuldenaar in het buitenland woont). Dit is te kort. In onze eerste opmerking hebben wij al aangegeven dat de vereenvoudiging van de berekening niet persé geldt voor de schuldenaar. Er zijn inmiddels veel onderzoeken geweest die hebben aangetoond dat er een behoorlijke groep schuldenaren is die wel wil, maar niet kan, ook omdat het allemaal veel te ingewikkeld geworden is. Als deze groep mensen een beslagexploot krijgt, zullen ze daar zelf in het algemeen niet op reageren. Wel zullen ze hopelijk hulp inschakelen van bijvoorbeeld (vrijwilligers in) schuldhulpverlening of sociaal raadslieden. Maar dit lukt in het algemeen niet binnen 2 weken. Wij pleiten er voor om hiervoor aan te sluiten bij de termijnen uit de Wgs: als iemand zich meldt voor schuldhulpverlening, moet binnen 8 weken een beschikking over toelating of weigering schuldhulpverlening worden afgegeven, waarbij binnen 4 weken na aanmelding een gesprek moet plaatsvinden. In deze periode kan de bv gecontroleerd worden en kan een verzoek om herziening worden gedaan bij de deurwaarder, die vervolgens met terugwerkende kracht de bv aanpast. Het verdient aanbeveling om de schuldenaar bij de mededeling ex artikel 475i lid 2 hierover te informeren.

Advies NVVK

Pas de reactietermijn voor de schuldenaar in artikel 475i lid 3 aan naar minimaal 8 weken.

9. Samenloop nog niet afdoende uitgesloten

In de MvT wordt beschreven dat de diverse overheidsinstanties als zij beslag (willen) leggen ook moeten controleren of er beslag ligt of verrekend wordt, bij de derde-beslagene of via het beslagregister. Wij voorzien hier nog wel wat problemen, met name bij verrekening. Een voorbeeld: een schuldenaar heeft een kleine uitkering en een groter deel loon. Een deurwaarder heeft beslag gelegd op het loon (artikel 475c lid 3). De uitkeringsinstantie

komt op enig moment tot de conclusie dat er teveel uitkering is verstrekt en gaat verrekenen. Is de uitkeringsinstantie dan verplicht om na te gaan of er beslag ligt, of dat er wellicht bij de Belastingdienst al toeslagen verrekend worden? Dit is nu niet opgenomen in het wetsvoorstel.

Advies NVVK

Neem niet alleen een controleverplichting op bij een voornemen tot beslaglegging, maar ook bij een voornemen tot verrekening, ook voor werkgevers.

Overige aandachtspunten

10. Verlaging bvv met bestuursrechtelijk premie Zorgverzekeringswet

In de toelichting wordt een paar keer genoemd dat de bvv wordt verlaagd met de bestuursrechtelijke premie op grond van de Zorgverzekeringswet (bijvoorbeeld in 3.10). Dit is echter alleen het geval als deze ingehouden wordt op het inkomen of de uitkering. In artikel 475db staat het wel goed, maar het verdient aanbeveling om het ook in de toelichting te vermelden als er gesproken wordt over verlaging van de bvv in verband met de bestuursrechtelijke premie.

11. Vereenvoudiging niet persé voor schuldenaar

De vereenvoudiging zit vooral in het feit dat er minder gegevens opgevraagd hoeven te worden om de bvv te berekenen, en dat de deurwaarder hiervoor in de meeste gevallen niet meer primair afhankelijk is van de schuldenaar. Maar voor diezelfde schuldenaar wordt het – met name in het geval het belastbaar inkomen onder een bepaalde grens ligt – niet eenvoudiger om na te gaan of de bvv correct berekend is. En dat begint bijvoorbeeld al met het vaststellen van wat het belastbaar inkomen is. Voor heel veel mensen is dit een zeer abstract begrip. Bovendien zullen veel mensen geen idee hebben waar zij dit belastbaar inkomen kunnen vinden. De verwijzing in de begrippenlijst van artikel 475ab sub g naar de Wet Inkomstenbelasting 2001 lost dit niet op.

12. Voeg afwijkende bvv toe voor inwonende met hoog inkomen en lage woonlasten

De bvv voor een alleenstaande zonder kinderen bedraagt € 1.486,37 (artikel 475da lid 1 onder a). Bij deze bvv is voor de woonlasten uitgegaan van de maximaal voor huurtoeslag in aanmerking komende rekenuur. Als een alleenstaande inwonend is, en (nagenoeg) geen woonlasten heeft, dan is deze bvv bijzonder hoog. Neem bijvoorbeeld een meerderjarig kind dat wel een regulier (relatief hoog) inkomen heeft, maar nog bij zijn ouders woont en alleen kostgeld betaalt. Deze kan meer afbetalen aan zijn schuld(en) dan op basis van de voorgestelde bvv.